

In 'Trizombie' van cartoonist Lectrr stelen mensen met het syndroom van Down de show

Een zombiereeks zoals u er nog nooit één zag

Cartoonist Lectrr houdt niet van binnen de lijntjes kleuren. Zijn eerste televisieproject *Trizombie* is daar het beste bewijs van. In die reeks moet een handvol mensen met het syndroom van Down zien te overleven in een wereld bevolkt door zombies.

PIETER DUMON

Hoe krijg je een productiehuis warm voor een idee dat je thuis aan de keukentafel niet uitgelegd krijgt?

“Door veel te proberen. (lacht) Toegegeven, bij veel van die pitches zaten de mensen aan de andere kant van de tafel wel héél vreemd naar me te kijken. En het was al snel duidelijk dat niet iedereen zat te wachten op een reeks over een zombievirus waar enkel mensen met het syndroom

van Down aan ontsnappen. Al had dat ook met de omstandigheden te maken. We deden ons verkooppraatje in volle coronaperiode, op een moment waarop heel wat productiehuisen het lastig hadden of op zijn minst niet zeker waren wat de toekomst zou brengen. Wanneer je dan met iets totaal nieuws aan komt zetten, krijg je moeilijker groen licht dan wanneer je een idee voor komt stellen dat verder bouwt

op iets wat al eens eerder heeft gewerkt. “Bijkomend probleem was het gebrek aan bekende koppen in ons project. In *Trizombie* zijn de acteurs met Down de sterren, we hadden geen Koen De Bouw om op de affiche te zetten. Dat zorgde bij de producenten bij wie we langsgingen voor behoorlijk wat koudwatervrees. Want we moeten daar niet flauw over doen, zo’n bekende kop werkt altijd. Zend morgen een programma uit waarin Tom Waes een huiskamer behangt en het haalt nog een miljoen kijkers.

“Uiteindelijk hebben we met A Team een perfect match gevonden. Wanneer je als productiehuis er al in bent geslaagd om een Belgische duikbotenfilm in de cinema te krijgen, dan moet ook een licht van de pot gerukte zombiereeks wel lukken.”

Naast een productiehuis had je ook acteurs nodig. Waar heb je die gevonden?

“Bij Theater Stap, een professioneel theatergezelschap dat voorstellingen maakt waarin mensen met een mentale beperking centraal staan. In mijn zoektocht kwam ik vrijwel meteen bij hen terecht.”

Waren ze daar onmiddellijk enthousiast over het project?

“Ik had eerlijk gezegd wel wat schrik voor die eerste meeting. Met *Trizombie* kleuren we wat buiten de lijntjes. Gelukkig was Marc Bryssinck, de creatief directeur van het gezelschap, meteen heel enthousiast. Ik had ondertussen ook gezien dat ze bij Stap *De 120 dagen van Sodom* van Pasolini op de planning hadden staan. Een portie bloed, kots en ingewanden van onzentwege zou dus geen onoverkomelijk probleem mogen vormen. Dat bleek een juiste veron-

Een dodelijk virus raast over de aarde en transformeert de volledige wereldbevolking in een hersenloze meute met een gezonde eetlust en een uitgesproken voorliefde voor mensenvlees. Slechts één bevolkingsgroep blijft gespaard. Mensen met het syndroom van Down blijken dankzij hun extra exemplaar van chromosoom 21 immuun voor het zombievirus. Wat hen helaas meteen tot het favoriete doelwit van hun niet-immune medemens maakt.

Dat is in een notendop de verhaallijn van *Trizombie*, een - zacht uitgedrukt - onconventionele reeks die deze week zijn première beleeft op VTM GO en waarvoor het idee zowat tien jaar geleden ontstond in het onvoorspelbare brein van cartoonist Lectrr.

“Het begon met een half geslaagde woordspeling die plots door mijn hoofd flitste toen ik ergens in de Ardennen achter een barbecue stónd. Dat is iets wat me wel vaker overkomt. Mijn ideeën laten zich moeilijk in hokjes wringen. Wanneer ik nadenk over een nieuwe cartoon duiken meestal ook ideeën op waar ik op dat moment helemaal niks mee kan. Ik heb nogal veel bijvangst, zoals ik dat dan noem. Die niet meteen bruikbare dingen leven verder in mijn schetsboeken. Soms blijven ze daar voor eeuwig begraven, maar af en toe zit er een exemplaar tussen dat door mijn hoofd blijft spoken en steeds weerdere vormen aanneemt. *Trizombie* was er zo eentje. Ik heb het idee voor die reeks doorheen de jaren een aantal keer thuis proberen te verkopen, maar ik kreeg het gewoon niet uitgelegd. Wat trouwens meestal een goed teken is.”

De poster van *Trizombie*.
Lectrr: 'Ik was heel hard
onder de indruk van het
professionalisme van
onze acteurs.' © VTM

**Toegegeven,
bij veel pitches
zaten de
mensen aan de
andere kant
van de tafel wel
héél vreemd
naar me
te kijken'**

LECTRR
BEDENKER
TRIZOMBIE

die thema's er op vraag van de acteurs ingeslopen?

"Nee, maar ik heb wel geprobeerd om in de dialogen zaken te verwerken waar de acteurs ook in het echte leven mee bezig zijn. De reeks moest dicht bij hun leefwereld blijven. Net dat maakt het interessant."

Hoezo?

"Ik hou er, ook in mijn cartoons, van om de dingen om te draaien. Dat is wat ook in *Trizombie* gebeurt. Naarmate er meer slachtoffers vallen verdwijnt onze logica en neemt die van hen het over. Mensen met Down zien bepaalde dingen nu eenmaal anders dan wij. Dat merk je ook aan de reeks. In een typische zombiereeks spelen bijvoorbeeld heel vaak egoïstische motieven. Het gaat om het overleven van het individu. In *Trizombie* is de vraag vooral 'hoe overleven we samen de apocalyps?'"

Een programma als *Down the Road* kreeg in het verleden wat tegenwind omdat het volgens critici mensen met Down als gimmick opvoerde. Geen schrik dat *Trizombie* dezelfde kritiek zal krijgen?

"Nee. Wat mij betreft is dit de meest inclusieve reeks die we konden maken. Waar acteurs met Down in andere films en reeksen vaak opgevoerd worden als sidekick of omwille van een zekere schatigheidsfactor is dat bij *Trizombie* zeker niet het geval. In de reeks krijgen ze het volledige podium ter beschikking. *Trizombie* draait echt helemaal om hen. Ze dragen het programma en mogen ook de duistere kantjes van hun personages laten zien. Van mensen die de reeks al bekeken, horen we dat ze op den duur vergeten dat de acteurs mensen met Down zijn. Dat zegt eigenlijk alles."

Trizombie is te zien op VTM GO. Is het een zegen dat televisiezoekers tegen- woordig allemaal een onlineplatform hebben waar meer ruimte is voor experiment?

"Dit is zonder twijfel een leuke tijd om als creatieveling in te leven. Nog niet zo heel lang geleden had elke zender me wandelen gestuurd, wanneer ik als cartoonist bij hen een idee voor een televisiereeks was komen pitchen. Tegenwoordig is dat helemaal anders, een platform als VTM GO wordt gezien als een kweekvijver, waar bij wijze van experiment ook een cartoonist weleens zijn ding mag doen. Je hoeft je online ook weinig aan te trekken van de wetten van klassieke televisie. De afleveringen van *Trizombie* duren bijvoorbeeld maximaal vijftien minuten. Dat krijg je aan de doorsnee vijftigjarige televisiekijker niet verkocht, maar online is dat geen enkel probleem."

Nadeel is dan weer dat online de budgetten een stuk lager liggen.

"Klopt, maar voor een zombiereeks als *Trizombie* is dat eigenlijk geen probleem. Het werken met beperkte middelen is eigen aan het horrorgenre. Grote budgetten zijn trouwens geen garantie op kwaliteit. Integendeel zelfs. Wanneer er veel geld mee gemoeid is, leidt dat vaak tot keuzes die de risico's beperken, wat dan weer artistiek minder interessant is."

Zitten er nog televisie- of filmplannen in de pijplijn?

"Ik heb nog wel een paar schetsboeken vol gekke ideeën liggen. En ik hou er wel van om af en toe uit het hokje van 'cartoonist' te breken, dus die kans bestaat zeker. Bij mijn tekenwerk trek ik eigenlijk constant sprintjes. Je hebt een idee en de dag erna staat het in de krant. Ik vond het wel fijn om met *Trizombie* eens op wat langere termijn te werken. Het is ook een heel vreemde gewaarwording om je ideeën plots mensen van vlees en bloed te zien worden. Een personage een zin horen zeggen die je op het toilet hebt bedacht, is een op een vreemde manier heel bevredigend gevoel."

Trizombie, vanaf 15/2 op VTM GO.

Jommeke stelt nieuw album voor op eigen toren

In het bezoekerscentrum Lieteberg, een van de toegangspoor-
ten tot het Nationaal Park Hoge
Kempen, in Zutendaal is het
nieuwe album van Jommeke
voorgesteld. Tegelijkertijd werd
ook de nieuwe Jommekestoren
die uitkijkt op de bijenhal door
de stripheld geopend.

Van *Bie en de superbijen* is ook
een speciale editie op 2.000
exemplaren te koop. De helft
hiervan is verkrijgbaar in de
stripspecialzaken en de andere
helft kan in de verschillende be-
zoekerscentra van het Park Hoge
Kempen gekocht worden. In

Het Jommeke-
album *Bie en de
superbijen* is
alweer nummer
319 in de bekende
stripreeks

deze speciale uitgave zit ook
een dossier over de bijenteelt
op en rond de Lieteberg.

De nieuwe uitkijktoren over
de bijenhal kreeg meteen ook de
naam van de blonde stripheld.

Album 319 uit de Jommekes-
reeks, *Bie en de superbijen*, is nu
te koop. (BELGA)

Donkere maar urgente collaboratieopera, of met uitstekend Vlaams

★★★
Brodeck
Daan Janssens

**Daan Janssens heeft van de
duistere collaboratieroman
Le rapport de Brodeck van
Philippe Claudel zijn eerste
grote opera gemaakt. Het
resultaat is zwaar en donker.**

STEPHAN MOENS

Het regent donderslagen in de or-
kestbak van Opera Vlaanderen.
Daan Janssens is een genereuze
orkestrator en hij haalt alles bo-
ven, van celestagefonker tot oor-
verdovende roffels op de grote
trom. Dat klankgeweld katapulteert
je terug naar de hoogdagen
van het expressionisme na de
Eerste Wereldoorlog, de tijd van
de monsterorkesten, de experi-
menten met tonaliteit en de fasci-
natie voor het slagwerk.

Janssens verwerkt ook nieuwe
tendensen in zijn muziek maar
de nostalgie en het eclecticisme
ervan zijn onmiskenbaar. Na een
uurtje wordt dat vermoeiend,
mede door het grote gebaar van
bepaalde terugkerende motie-
ven. Janssens schrijft overigens
uitstekend voor de stem, waar-
door bepaalde zangers - met
name Werner Van Mechelen als
burgemeester Orschwir en Da-
mien Pass als Brodeck - kunnen
schitteren.

Brodeck vertelt het verhaal van
een dorpsgemeenschap die na
een oorlog in het reine moet kom-
men met verraad, collaboratie en
geweld. In Claudel's roman denk
je meteen aan zijn streek, de El-
zas na de Tweede Wereldoorlog.

In de opera is die couleur locale
weggewerkt. Tijd en ruimte zijn
onbepaald.

Van de roman neemt hij wel de
complexe structuur met vele
flashbacks en kruisverwijzingen
over. Dat helder op het toneel
brengen is niet makkelijk. Regis-
seur Fabrice Murgia gebruikt er
het draaitoneel en videobeelden
in zwart-wit voor. Toch duurt het
tot na de pauze eer je door de bo-
men het bos ziet. Het helpt ook
niet dat veel zich in het halfdon-
ker afspeelt en dat niet alle perso-
nages even evident getypeerd
zijn, zeker als ze op verschillende
leeftijden verschijnen.

Dat Murgia de diversiteit bin-
nen een dorpsgemeenschap
door kleurrijke fantasiekos-
tuums zichtbaar maakt, is mooi
maar leidt ook af. Zelfs de bete-
kenis van het nochtans centrale
personage van de Anderer - een
eigenaardig gekostumeerde
maar naar zijn taal te oordelen
beschaafde, erudiete Josse De
Pauw - is niet onmiddellijk dui-
delijk. Een strakkere constructie
van het libretto en een helderder
vormgeving hadden voor meer
dramatische spanning kunnen
zorgen.

Dat neemt niet weg dat deze
opera fundamentele, urgente
problemen aanspreekt. Je kunt er
bijvoorbeeld uit onthouden dat
we de ergste oorlogsmisdaden
niet kunnen afschuiven op de
duivel (Hitler) of zijn trawanten
(de SS). Zij hebben mensen als u
en ik nodig: collaborateurs. In die
zin is *Brodeck* ook een bij uitstek
Vlaamse opera.

Nog voorstellingen in Antwerpen
tot 20/2, in Gent van 29/2 tot 9/3.

**Brodeck met een eigenaardig gekostumeerde maar beschaafde,
erudiete Josse De Pauw (links).** © ANNEMIE AUGUSTIJNS

derstelling. Het inhoudelijke was absoluut
geen struikelblok. Al na een paar minuten
hadden we het vooral over de praktische
uitdagingen die dit project met zich mee-
bracht."

Wat voor uitdagingen waren dat?

"Geen gigantische dingen. Maar wanneer
je werkt met acteurs met Down ziet een
draaidag er gewoon net iets anders uit.
We konden onze acteurs bijvoorbeeld niet
vragen om eerst een paar uur in de auto
te zitten op weg naar de set om daar dan
ook nog eens tien uur aan een stuk te ac-
teren. Dat probleem was simpel op te los-
sen door te kiezen voor locaties die in de
buurt van Theater Stap lagen.

"We hebben de acteurs ook de kans ge-
geven om hun dialogen aan te passen.
Wanneer ze bepaalde zinnen of woorden
moeilijk vonden, dan vervingen we die
gewoon door iets wat makkelijker uit te
spreken was. Een van de acteurs veran-
derde zelfs de naam van zijn personage.
Hij vond zijn voorstel net iets beter klin-
ken.

"Ik was heel hard onder de indruk van
het professionalisme van onze acteurs. De
omstandigheden waren nochtans niet
simpel. *Trizombie* is iets helemaal anders
dan wat ze gewoon zijn. Ikzelf vond het
bij momenten heel bevredigend om op
de set rond te lopen tussen de rokende
auto's en figuranten overgoten met nep-
bloed. Maar onze acteurs waren niet van
hun stuk te brengen. Die zijn gewoon heel
goed in wat ze doen."

In de eerste aflevering gaat het onder
andere over de kindervens van een van
de personages. Ook plannen om alleen
te gaan wonen passeren de revue. Zijn

**'Van mensen
die de reeks al
bekeken,
horen we dat
ze op den duur
vergeten dat de
acteurs mensen
met Down zijn.
Dat zegt alles'**

LECTRR